

Oops I did it again...

Rashi

Bereshit 48.17-22

17) וַיִּתְמַךְ יָד אָבִיו. הרימיה מעל ראש בנו ותמכה בידו: (19) ידעתי בני ידעתי. שהוא הבכור: גם הוא יהיה לעם וגם הוא יגדל. שעתידי ג'דעון לצאת ממנו, שהקדוש ברוך הוא עושה גם על ידו (תנחומא ו): ואולם אחיו הקטן יגדל ממנו. שעתידי יהושע לצאת ממנו, שינחיל את הארץ וילמד תורה לישראל (שם): וזרעו יהיה מלא חגוים. כל העולם יתמלא בצאת שמעו ושמו, כשיעמיד חמה בגבעון וירח בעמק אילון (ב"ר שם ד; ע"ז כה ע"א): (20) כך יברך ישראל. תבא לברך את בניו יברכם בברכתם, ויאמר איש לבנו "ישמך אלקים באפריים וכמנשה": וישם את אפריים בברכתו "לפני מנשה", להקדימו בדגלים ובחנפת הנשיאים (ב"ר לז:ח): (22) ואני נתתי לך. לפי שאתה טורח להתעסק בקבורתי, וגם "אני נתתי לך" נחלה שתקבר בה, ואיוז, זו שכם, שנאמר "ואת עצמות יוסף אשר העלו [בני ישראל] ממצרים קברו בשכם" (יהושע כד:לב): שכם אחד על אחיך. שכם ממש, היא תהיה לך חלק אחד יתרה על אחיך (ב"ר שם ו): בחרבי ובקשתי. כשהרגו שמעון ולוי את אנשי שכם נתפנסו כל סביבותיהם להזדווג להם, וחגר יעקב כלי מלחמה כנגדן (שם פ:ו). דבר אחר, "שכם אחד" הוא הבכורה, שימלו בניו שני חלקים (שם צו:ו), ו"שכם" לשון 'חלק' הוא [פתרגומו], והרבה יש לו דומים במקרא, "כי תשיתמו שכם" (תהלים כא:ג), תשית שונאי לפני חלקים, "אחלקה שכם" (שם ס:ח), דרך ירצהו שכמה" (הושע ו:ט), איש חלקו, "לעבדו שכם אחד" (צפניה ג:ט): אשר לקחתי מיד האמורי מיד עשו שעשה מעשה אמורי (ב"ר צו:ו). דבר אחר, שהיה צד אביו באמורי פיו: בחרבי ובקשתי. היא חקמתי ותפלתתי(ע"ז) בבא בתרא קכג ע"א:תנחומא בשלח ט):

17 וַיִּרְא יוֹסֵף כִּי־יָשִׁית אָבִיו יָד־יְמִינוֹ עַל־רֹאשׁ אֶפְרַיִם וַיִּרַע בְּעֵינָיו וַיִּתְמַךְ יָד־אָבִיו לְהִסִּיר אֹתָהּ מֵעַל רֹאשׁ־אֶפְרַיִם עַל־רֹאשׁ מְנַשֶּׁה: 18 וַיֹּאמֶר יוֹסֵף אֶל־אָבִיו לֹא־כֵן אָבִי כִּי־זֶה הַבְּכֹר שִׁים יְמִינְךָ עַל־רֹאשׁוֹ: 19 וַיִּמָּאֵן אָבִיו וַיֹּאמֶר יָדַעְתִּי בְנִי יָדַעְתִּי גַם־הוּא יִהְיֶה־לְעַם וְגַם־הוּא יִגְדֹל וְאוֹלָם אֲחִיו הִקְטִין יִגְדֹל מִמֶּנּוּ וְזָרְעוֹ יִהְיֶה מְלֹא־חַגּוּיִם: 20 וַיְבָרְכֵם בַּיּוֹם הַהוּא לְאִמּוֹר בְּךָ יִבְרַךְ יִשְׂרָאֵל לְאִמּוֹר יִשְׁמַךְ אֱלֹקִים בְּאֶפְרַיִם וּכְמִנְשֶׁה וַיִּשֶׂם אֶת־אֶפְרַיִם לִפְנֵי מְנַשֶּׁה: 21 וַיֹּאמֶר יִשְׂרָאֵל אֶל־יוֹסֵף הִנֵּה אָנֹכִי מֵת וְהִיָּה אֱלֹקִים עִמָּכֶם וְהִשִּׁיב אֶתְכֶם אֶל־אֶרֶץ אֲבוֹתֵיכֶם: 22 וְאָנֹכִי נָתַתִּי לְךָ שְׂכֶם אֶחָד עַל־אֲחִיךָ אֲשֶׁר לָקַחְתִּי מִיַּד הָאִמּוֹרִי בְּחַרְבִּי וּבִקְשָׁתִּי:

17. And when Joseph saw that his father laid his right hand upon the head of Ephraim, it displeased him; and he held up his father's hand, to move it from Ephraim's head to Manasseh's head. 18. And Joseph said to his father, Not so, my father; for this is the firstborn; put your right hand upon his head. 19. And his father refused, and said, I know it, my son, I know it; he also shall become a people, and he also shall be great; but truly his younger brother shall be greater than he, and his seed shall become a multitude of nations. 20. And he blessed them that day, saying, In you shall Israel bless, saying, God make you as Ephraim and as Manasseh; and he set Ephraim before Manasseh. 21. And Israel said to Joseph, Behold, I die; but God shall be with you, and bring you back to the land of your fathers. 22. And I have given to you one portion above your brothers, which I took from the hand of the Amorite with my sword and with my bow.